

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XIV. An Sacramenta Veteris & Nouae Legis differant in Effectu
iustificationis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

supernaturale quid efficiunt. Quia cæteroquin ab humana autoritate potuissent institui. 3. Sacramenta pendent à Deo non solum in Institutione; sed etiam Vsu: Ipse enim est qui per ministros baptizat, consecrat, &c. non ergo nudè significant, sed quid efficiunt. Nam cum cætera humana signa solum significant, diuina nil ab iis distarent vt meliora. Plura vide in *Geneal. p. 3. q. 2.*

DICO AD I Sed non ex sola viuunt: vnde & Sacramentis est locus. Et sensus verus est, Iustus ex fide constanter expectat promissâ Dei. Ita *Abacuc. 2.*

AD II. Fides saluat, non sola, sed cum Baptismo; Eratque inferendum: Ergo non solus Baptismus saluat: Non; Baptismus non saluat. Vt si dicam: *1. Cor. 13.* Fides nil prodest sine charitate: ergo fides nil prodest: Malè. Dein; à genere ad speciem valent argumenta negatiua; vt non est animal; ergo nec homo: affirmatiua non valent; vt, Est animal, ergo & homo. Sic, qui non crediderit, condemnabitur: non contra semper.

AD III. Abrabæ fides & obedientia meruerat, vt primus haberet Sacramentum Circumcisionis in priuilegiū, velut *Signaculum σφραγίς*, non σφραγίδιον signum, iustitiæ fidei, id est, velut testimonium iustitiæ suæ, non vt signum propositum ei ad excitandam fidem. Vide *suprà quæst. 3.*

AD IV. Atqui Christus ibidem in paralytico ostendit, se etiam vt Homine peccata dimittere. Dein; hominibus dixit, *Ioann. 20.* Quorum remisistis peccata, &c. Deus tamen Solus propria Autoritate dimittit.

AD V. *Reg. Verb. m. vita* non intelli-

gitur concio; sed forma Sacramenti, seu Verbum practicum consecratorium. Ita ibi interpretes.

Q V Æ S T I O XIV.

An Sacramenta Veteris & Nouæ Legis differant in effectu iustificationis?

LUTHERVS lib. de Captiuit. Babyl. cap. de Baptismo. Error est, Sacramenta nouæ legi differre à Sacram. veteris Legis, penes efficaciam significationis, id est, quod nostra efficaciter significant faciendo, quod figurant, non illa. 2. Distinguit autem Vetera Sacramenta, in habentia ann. xam. promissionem, vt Iris Noe, Vellus Gedconis, Umbra reuersa Ezech. h. Alia nullam habentia: vt expiatoriæ ceremoniæ. Ista nostris paria; hæc inferior: facit in virtute efficientiæ significationis.

CALVINVS Instit. lib. 4. cap. 14. §. 23. Hoc dogma, quod Veteris Legis Sacramenta Dei gratiam adumbrarint: hæc Nouæ præsentem conferant, penitus explodendum est. Sic consentit Luthero. Dissentit in isto: Neque tamen negamus, quod vberior sub Christi regno percipiatur gratia. Sic in Antidoto Sess. 7. Can. 2. Patem voluit Lutherus. Dein; Calvinus §. 12. Purificationes Iudæorum ponit inter vera Sacramenta paria cæteris: Lutherus vult inferiora effectu.

KERNITIVS in part. 2. Exam. admittit Lutheri distinctionem veterum signorum: & vberiore gratiam Caluino: Cum vtroque condemnat Catholicos.

SVADENT ferè istis: 1. **CALVINVS** Instit. lib. 4. cap. 16. §. 3. & 4. Par est Circumcisionis & Baptismi promissio, scilicet de remissione peccatorum. Hinc *Eph. 2.* gentiles erant sine Deo, quia sine Circumcisione. 2. *Leuit. 4. 5. 6.* dantur oblationes pro peccatis remittendis. 3. Instit. l. 4. c. 14. §. 21. ex *1. Cor. 10.* Eandem escam spiritalem manducauerunt, & eundem potum spiritalem biberunt. Quis inane ausit facere signum illud, quod veram Christi Communionem Iudæis exhibebat? Ergo in Sacramentis paria nobis facit, nec

vll. m.

ullam prerogatiua particulam nobis relinquit.
Sic & Martyr, & Kemnitius. &c.

AUTOR. I. Et si sint, qui improbabili-
ter docent Circumcisionem in veteri
lege gratiam ex operato contulisse; nō
tamen æquant vetera cum nouis Sacra-
mentis; quæ singula iustificat ex opere
operato. Quia ita Scriptura prophetica.
Psal. 9. *Holocaustum pro peccato non pos-
tulasti.* Quia, Pla. 50. *Sacrificium Deo spi-
ritus contribulatus.* Ita. 1. *Quò mihi multi-
tudo victimarum uestrarum?* De Aposto-
lica Scriptura vide *Antichristum part. 3.*
quæst. 5.

II. Ex opere operantis, ex fide prode-
rant vetera Sacramenta: de hoc non est
quæstio; sed, An ex Institutione fuerint
utilia cum fide usurpata? Paulus ita di-
stinguit: Noua saluare, regenerare, mū-
dare, iustificare, *1. Corinth. 1. Eph. 5. Tit. 3.*
Vetera autem egena esse elementa, nihil
esse, nihil valere. *1. Cor. 7. Gal. 5. Hebr. 10.*
Idem Vetera vocat umbras nouorum,
Col. 2. 1. Cor. 10. Hebr. 10. Neque est, quod
nostra dent maiorē gratiam: Nā vetera,
nullā dabāt vi institutionis, vt, *1. Cor. 7.*
Circumcisio nihil est, & præputium nihil est:
Gal. 6. Neque valet aliquid. Quia sunt
Vmbra, quæ non est minus corpus; sed
nihil corporis. Et talia erant non solum
tempore Apostoli, sed inde ab origine,
considerata per se simpliciter, à lege ab-
stahendo. Nam *Rom. 2. Circumcisio*
prodest, si legem obserues.

2. Vide S. Patres pro utilitate sola,
contra efficaciam veterum Sacramen-
torum stantes apud *Bellarman. libr. 2.*
cap. 15.

3. RATIO militat. 1. Quia Sa-
cramentum vt iustificet, habere debet

annexam promissionem absolutam gra-
tia: teste *Luthero in Assert. art. 1. Me-
lanchthone in Locis. Caluino Inst. l. 4. c.*
14. §. 3. Kemnitio. &c. Atqui nullum ta-
le erat in Veteri Testamento: Nullum i-
gitur iustificabat. Minor: quia *Heb. 8.*
Melius sortitus est Ministerium, quanto &
melioris Testamenti Mediator est, quod in
melioribus Repromissionibus sancitum est.
Sic & Patres, & *Lutherus lib. de Captiu.*
Babyl. cap. de Eucharistia: Veteris Testa-
menti promissio erat, non remissionis peccato-
rum, seu rerum aternarum; sed temporalium;
vt terra Chanaan, per quam nemo renouaba-
tur Spiritu. Vnde et irrationabilem pecudem,
in figura Christi, oportebat occidi, in cuius
sanguine idem Testamentum confirmabatur:
vt, qualis sanguis, tale Testamentum; qualis
hostia, talis promissio.

CALVINVS negat Minorem, *Inst. lib.*
4. cap. 16. §. 4. dicens vnā esse eandemque
promissionem Sacramentorum legis veteris
ac nouæ.

AT Minor probatur. Quia nullū Vet.
Sacramentum habuit promissionem,
nisi temporalem: *Lutherus* recenset Sa-
cificium Abel, Iridem, Vellus, Horolo-
gium Achaz: Vanè.

2. Ratio. Quia Vetus & noua Lex
differunt, quòd hæc iustificat, non illa:
ergo Sacramenta, quæ pars sunt legis, pa-
riter. Vnde *Ioan. 1. Lex per Moysen data*
est; gratia & veritas per IESVM Christum
facta est. Differuntque vt, *2. Cor. 3. Lite-*
ra occidens, & Spiritus viuificans: Vt,
Gal. 4. seruitutem generans, & libertas
afferens: Vt vetus, quia veterem hominē
non renouabat; & Nouū, quia renouat
eundem: ideo, Tit. 3. Lanacrum, generat
onis. Et quæ in Veteri fiebat remissio

peccatorum, ea Noui respectu fiebat.

3. Promissio in Sacramentis nequit impleri, nisi fide recipiantur: At promissio V. g. Iridis de non submergendo orbe, præstatur etiam infidelibus: Circumcisionis, de hoc, vt sit pater multarum gentium, dareturque posteris eius terra promissionis; data tamen & infidelibus est. Item promissio tot Victimarū, de vnica Christi oblatione, impleta est orbi infideli. &c. Roman. 3. *Numquid incredulitas illorum fidem Dei euacuanis? Absit. Ergo. &c.*

DICO AD I. Circumcisioni nō est promissio annexa remissionis peccatorum. Patet supra. Et quia Abraham ante eam erat iustus: additaque est temporalis promissio: vt Genes. 17. *Multiplicabo te; erisque pater mult. &c. Dabo tibi, & semini tuo terram Chanaan. &c.* Idem Roman. 4. Et gentes erant sine Deo, quia sine fide, non quia sine Circumcisione: quam etiam incircumcisæ, sed Deum colentes, vt Iob, Centurio. &c. saluabantur.

AD II. Vetera Sacrificia expiebant peccata quoad pœnam temporalem & immunditiam legalem; non quoad culpam, & pœnam Gehennæ. Ita Theologi in 1. 2. q. 103. art. 3. & 4. d. 1. Vide Bell. l. 2. c. 17.

AD III. Pugnans ipsi secum. Nā hīc volunt Manna, aquam petreæ, & transitum maris fuisse Sacramenta iustificantiæ: & alibi id negant; vt Calvinus *Instituit. libro 4. capit. 14. §. 19.* & Kemnitius *part. 2. Examinis pag. 41.* quia erant ceremoniæ non durantes. Ergo. I. *Eandem escam, non nostram, sed suam; nō*

Sacramentalem; quam & bestię bibeant, & edebant nec promissio aliqua facta est edentibus & bibentibus, nisi terrena. 2. *Spiritalem*, ob significationem futuri Calicis Sacri; non ob effectum præsentem spiritalem: Vnde, *panē Angelorum manducauit homo. Pl. 77. Et, Petra autem erat Christus. Ioann. 6. Patres vestri manducauerunt Manna, & mortui sunt: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Proinde non requiritur, ait Calvinus, vt parem vim tribuamus Mari & Baptismo, Mannæ & Eucharistiæ: nam quo inferiora sunt illa; eo fortius est argumentum Pauli. Si enim puniri sunt contemtores figuræ, quanto magis temeratores Veritatis?

Q V Æ S T I O XV.

Eccunde quadam Sacramenta iterari non debeant?

LUTHERANI & CALVINIANI vnicum Baptismum esse iterabilem debere asserunt: cetera vel esse Sacramenta negant.

SVADENTISTIS. 1. Quia, ait Calvinus *Instit. lib. 4. cap. 18. §. 19.* Baptismus est ingressus in Ecclesiam, & initiatio fidei: vnde vt vnus Deus vna Ecclesia; ita & vnus Baptismus. 2. Kemnitius in *Exam. par. 2. fol. 133.* Quia, sic est Institutio diuina. 3. Quia, Heb. 6. *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, renouari iterum ad Penitentiam.* 4. Quia, Baptismus significat Christi mortem; at semel est Christus mortuus; 5. Quia, pactum Dei in Baptismo inicum est perpetuum. 6. Quia, nusquam est scriptum repeti posse, neque extat exemplum anabaptismi. 7. Quia, in Baptismo nascimur spiritualiter; at vna est natiuitas.

AVTOR. I. Character est causa cur Sacramenta quædam iterari non debeant.